

Posudek vedoucího bakalářské práce

UNIVERZITA KARLOVA Fakulta humanitních studií
Studium humanitní vzdělanosti
Katedra sociální a kulturní antropologie

Anna Tomášková:

**Jsem hříšník, který ví o pánu Bohu
Kněžské povolání ve vyprávění Pavla Kuneše**

Bakalářská práce Anny Tomáškové jsem od jejího vytištění četl dvakrát, vždy s vděkem, potěšením a lehkých dojetím. Výsledný text je totiž ve všech svých částech mimořádně kvalitní. Usadil se i jako celek, který je akademicky vyzrálý a přitom čtivý pro různé skupiny čtenářů. Mohu chválit, poněvadž jsem sice projekt narativních rozhovorů s knězem Pavlem Kunešem inicioval, v roli vedoucího práce však byl spíše zrazovatelem slepých cest než určovatelem správných. Anna si téměř sama prošlapala cestu od konstruktivistického k fenomenologickému přístupu, zvažovala obě paradigmaty vzhledem ke sbíraným datům, terénu, cílům své práce. Umožnilo jí to sepsat poutavý příběh života kněze, který může/ měl by být inspirativní pro chápání kněžské služby, ale i role náboženství/duchovnosti ve společnosti.

Hned v úvodu autorka reflektuje svoji situovanost k tématu. Otevřenost až intimnost zpovědi (zkušenost se sektou), stručný ale velmi přesný popis rodinného zázemí a náboženské výchovy (včetně nezatajení rozepře mezi Pavlem Kunešem a rodiči) vypovídá o opravdovosti autorčina přístupu. Důkladná dvouletá příprava na biřmování pod vedením pátera Halíka byla zárukou dobré orientace v teologické problematice i náboženské praxi. Při vedení rozhovorů i v analýze dat byla tato vzdělanost v náboženství velmi důležitá, stejně jako náboženské hledání autorky.

V reflexi už ale z pochopitelných důvodů není tematizováno, že vedle antropologické profilace studia humanitní vzdělanosti hrála důležitou roli v jejím curriculum filosofie. V metodologické rozvaze je popsána změna teoreticko/metodologického ukotvení projektu, která byla pro autorku velmi náročná. Znamenalo to částečně se vzdát poměrně dobře popsaných postupů (Hamar, Atkinson, Ricoeur) a hledat potřebnou metodologickou oporu mezi rozmanitými pracemi antropologů, resp. dalších sociálních vědců inspirovaných fenomenologií. Výsledkem důkladné cizojazyčné rešerše bylo osvojit si texty reflektující fenomenologický přístup (Desjarlais, Knibe, Versteeg, Throop), ale zároveň je i pochopit a promyslet ve vztahu k textům klasické fenomenologie.

Jakkoliv se v epistemologicko-teoretické rozvaze zdá, že se Anna vrací k základům fenomenologie, považují tyto pasáže pro bakalářské studium za nadstandartní.

Umožňují nejen jí samotné, ale i čtenáři porozumět, co fenomenologie znamenala a znamená pro současné myšlení. Nejde přitom jen o založení fenomenologie v uchopení krize věd a rehabilitaci žitého světa, ale i o způsob filosofování, který Edmund Husserl přinesl a který rozvíjeli další (Heidegger, Merleau-Ponty). Zpřístupnění fenomenologie díky textům Ladislava Benyovszkého a Jana Sokola pak umožňuje tento nesmírně bohatý myšlenkový svět zvládnout a smysluplně propojit s antropologickými přístupy, které byly fenomenologií ovlivněny.

Skutečnost, že se rozhovory uskutečnily před téměř dvěma lety v zásadně odlišném paradigmatickém nastavení, chápu zpětně jako velkou příležitost, které se autorka s pečlivostí a pracovitostí sobě vlastní chopila. Citlivost ke sbíraným datům a terénu, na konkrétním materiálu vážené pochybnosti jí přiměly hlouběji přemýšlet i o teoretických rámcích, v nichž se pohybuje. Důležitá přitom paradoxně byla skutečnost souběžného studia restaurátorství a studijní pobyt ve Valencii, které ji umožnily prodloužení studia na FHS a daly potřebný čas komparovat výhody obou metodologických přístupů.

Stručný přehled antropologie náboženství dává autorce (i čtenáři) nahlédnout do dilemat antropologického zkoumání náboženství, v němž se odráží dějiny antropologického myšlení. Tato kapitola ukazuje nejen obecný přehled autorky, ale zároveň přináší téma METANOI (obrácení), které nakonec dává vyprávěnému životnímu příběhu Pavla Kuneše pevný svorník i pointu.

Znám transkripty rozhovorů (u některých jsem byl i přítomný), a tak dokážu posoudit jak dlouhá je cesta od zajímavého vyprávění/ rozhovorů k textu, který má tvar a příběh. Autorka v empirické části nechává Pavla Kuneše přiměřeně „mluvit“. Citace jsou tak akorát dlouhé, aby ilustrovaly určitou situaci, vystihly dobu, zachytily anekdotu. Přepis a redigování řeči velmi přesně vystihuje Pavlův způsob mluvy, nepůsobí však rušivě. Text je živý. Autorka zde ustupuje do pozadí, přitom z pevné struktury textu, přesných výkladů a interpretací, poctivě udělaných poznámek pod čarou je zřejmé, jak má text pevně v rukou, jak je vyprávění jí utvářeno.

Přehlednosti a čtivosti přispívají vedle vysoké kultury jazyka (s minimem překlepů) i pěkně pojmenované kapitoly a vlastní název práce. Jednostránkový životopis a pěkná obrazová příloha vypadají jako samozřejmost, jsou však rovněž dokladem serióznosti zpracování a stálé snahy o čtenáře. Důležitá péče je věnována typografii včetně úvodní vlastní perokresby zachycující momentku z farní zahrady.

Práce splňuje všechny formální požadavky, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím ji jako **výbornou** s doporučením k publikaci.